

Adil geçiş: İklim, enerji ve çevresel adaletin bütünleştirilmesi

Darren McCauley^{a,*,(*)}, Raphael Heffron^b^a St. Andrews Sürdürülebilirlik Enstitüsü, Coğrafya ve Sürdürülebilir Kalkınma Okulu, St. Andrews Üniversitesi, Birleşik Krallık^b Küresel Enerji Hukuku ve Sürdürülebilirlik, Enerji, Petrol, Maden Hukuku ve Politikası Merkezi, Dundee Üniversitesi, Birleşik Krallık

ARTICLE INFO

Anahtar kelimeler:

Adil geçişler İklim
adaleti Enerji adaleti
Çevresel adalet
Dağıtım adalet
Prosedürel adalet
Onarıcı adalet

ABSTRACT

Adil geçiş; iklim, enerji ve çevresel adalet konularını bir araya getiren yeni bir analiz çerçevesidir. İlk olarak, temiz teknolojinin teşvik edilmesini yeşil işlerin güvence altına alınmasıyla ilişkilendirmek üzere tasarlanmış bir terim olarak ortaya çıkmıştır. Paris iklim değişikliği anlaşması, feci sonuçları önlemek için daha hızlı bir geçişin gerekli olduğu konusunda küresel bir kabulü işaret etmektedir. Buna karşılık, iklim, enerji ve çevresel adalet bursları, adaletsizliklerin nerede ortaya çıkacağını ve bunlarla nasıl mücadele edilmesi gerektiğini değerlendirmede birleşmelidir. Adil geçiş, disiplinler arası geçişe duyarlı bir yaklaşımın geliştirilmesi için yeni bir alan sunmaktadır. (1) dağıtım, (2) prosedürel ve (3) onarıcı adalet, burada yeni bir ilkelere üçlüsü olarak adlandırılmaktadır.

1. Giriş

"Adil geçiş" terimi ilk olarak 1980'lerde küresel sendikalar tarafından önerilmiştir. Fosil yakıtlardan uzaklaşmanın gerekli bir bileşeni olarak yeşil işleri teşvik etmek için harekete geçirici bir terim haline gelmiştir (Abraham, 2017). Bu perspektiften bakıldığında, fosil yakıtlardan uzaklaşma, birçok ilişkili endüstrinin toptan kapatılmasını gerektirmiştir. Yeni enerji endüstrilerinin geliştirilmesi yeşil iş potansiyeli sunuyordu. İstihdam argümanı, adil geçiş kavramının merkezine yerleştirildi. Bu terime karşı, toplumların ve geçişin aleyhine kullanılabilecek 'çevre veya iklime karşı iş' çerçevesine yol açabileceği için eleştiriler ortaya çıkmıştır. Healy ve Barry (2017) ile adil geçiş kavramının orijinal stratejik amacının ötesine geçme olasılığı olduğu konusunda hemfikiriz. Yeşil işlerin sağlanması için daha fazla devlet müdahalesine yol açabilir veya karbonsuzlaştırma politikalarının hızlandırılması için emek temelli bir teşvik sunabilir (Altintzis ve Busser, 2014). Bunun yerine, iklim, enerji ve çevre (CEE) adaletini birleştirerek fosil yakıtlardan uzaklaşma sürecinde adalet ve eşitliği analiz etmek ve nihayetinde teşvik etmek için daha kapsamlı bir çerçeve sağlama potansiyeline sahip olabileceğini savunuyoruz.

Geçiş hızlandırmaya yönelik acil ihtiyaç, aşağıdaki unsurları bir araya getirebilir ve getirmelidir

CEE adalet bilimi (Heffron ve McCauley, 2018). Bu şekilde, adil sürdürülebilirlikler (Agyeman vd., 2002; Evans vd., 2003) üzerine inşa ettiğimiz bu çalışma, bilim dallarını (bu durumda sürdürülebilirlik, çevresel adalet ve eşitlik) birleştirmeye yönelik önceki bir girişimdir. Adil geçiş kavramının sendikal kökenleri açıkça çevresel adalet hareketi içinde konumlandırılmıştır (Doorey, 2017; Stevis ve Felli, 2015;

Bullard, 1996; Abraham, 2017; Patterson ve Smith, 2016). Çevresel adalet literatürü, ve Phelan2016; Sharma-Wallace2016; Rodriguez-Labajos ve bu geçişte yer alan sosyal ve çevresel boyutların nasıl dengeleneceği ile uğraşmaktadır (Evans, , Özkaynak, 2017; Horney vd., 2018; Kubanza vd., 2017). İklim adaleti en çok, hızlı iklim değişikliğinin kaçınılmaz sonuçlarının Küresel Güney'deki (sadece bu değil) hassas gruplar üzerindeki etkileriyle başa çıkabilecek etkili küresel adalet geçişlerine odaklanmaktadır (Kortetmäki, 2016; Shaw, 2016; Skillington, 2017; Mihr, 2017; Meyer ve Sanklecha, 2017; Baptiste ve Rhiney, 2016; Fuller, 2017). Enerji adaleti akademisyenleri, , 2015; McCauley vd, 2016; Lappe-Osthege ve Andreas, 2017; geçiş fikrini hem düşük karbon kaynaklarına doğru ilerleme açısından (Heffron Healy ve Barry, 2017) hem de bireysel refahtan veya toplumsal uyumdan ödün vermeden uzun vadede enerji verimliliğine ulaşmaya yönelik tüketim temelli kaygılar (Bouzarovski ve Simcock, 2017; Damgaard vd., baskıda, ; Rasch ve Köhne2017; McCauley, 2018b, ; Welton2018). Yine de, her bir adalet bursu, yansıma için ortak bir kavramsal alanın eksikliğinden muzdariptir. Geçiş, üç önde gelen adalet akademisinin tümünü kapsayan, doğası gereği sektörler arası bir boyut içermektedir. Geçişin aciliyeti, sürdürülebilir uzun vadeli çözümler sağlamak için yeni birleştirilmiş analiz çerçeveleri geliştirmede adalet akademisyenleri için benzer bir itici güçle karşılanmalıdır.

Her üçü tarafından kullanılan iki baskın analiz çerçevesini belirledik: adalet burslarının (1) dağıtım ve (2) prosedürel adalet olması. Geçişle ilişkili eşitsizliklerin kapsamı sıklıkla

* Sorumlu yazar.

E-posta adresi: dam7@st-andrews.ac.uk (D. McCauley).¹ Sosyo-teknik sistemler STS) gibi geçiş temelli araştırmaların daha fazla kullanılan enkarnasyonlarından ziyade, bu az çalışılmış terime odaklandığımızı lütfen unutmayın.

dağıtımsal veya prosedürel anlayışlar tarafından belirlenir. Adil bir geçiş bağlamında her iki alandaki düşüncelerimizi daha açık bir şekilde tartışmaya açmanın ve geliştirmenin zamanı gelmiştir. Çevresel adalet bize yakınlığın, Hricko vd., 2014 bireylerin veya toplulukların maruz kaldığı adaletsizlikler açısından önemli bir husus olmaya devam ettiğini hatırlatmıştır (). Bu alandaki çalışmalar, iklim ve enerji adaleti alanındaki yeni düşüncelerle birleşerek araştırmacıları yakınlığın ötesinde düşünmeye zorlamıştır (Olawuyi2016; Shaw, Bouzarovski ve Herrero, , Holifield , 20182016; 2016; Schlosberg, 2013; Walker, 2009;). Üçü de niceliksel dağılım ve özellikle de yakınlık temelli çalışmalardan daha niteliksel prosedür temelli araştırmalara doğru aynı analitik dönüşü yaşamıştır (McCauley, 2018c). Bu durum, her üç adalet bursunda da aynı şekilde yeniliklere yol açmıştır. Adil bir geçiş sağlamak istiyorsak, adalet bilimi her iki boyutu da geliştirmek için bir araya gelmelidir. Ayrıca, şu anda yeterince gelişmemiş olan üçüncü bir boyutu (yeni ilkeler üçlüsünü² tamamlayan), yani (3) *onarıcı adaleti* de sunuyoruz. Her üç bilim alanının da bu alandaki düşüncelerle ilgilenmesi gerektiğini savunuyoruz. Adil geçiş, böyle bir etkileşim için bu alanı sunabilir.

2. Neden adil bir geçiş ihtiyacımız var?

Şu anda 400 ppm'lik (milyonda bir parça) bir dünyada yaşıyoruz ve bu seviyelerin ömrümüz boyunca bu sembolik dönüm noktasının altına düşmesi pek olası değil (WB, 2017a, 2017b). Dünya, dünyanın farklı yerlerinde birçok zarar verici olayın meydana gelmesine yol açan ilişkili olayların hızlanmasına tanık oluyor. Bu bağlamda adaleti araştırırken, dünyanın çoklu gerçekliklerinin, yani araştırmanın küresel bir bakış açısına ihtiyaç duyduğunuz ve yerel düzeydeki eylemlerin bile ulusal ve uluslararası etkileri olduğunun tam olarak takdir edilmesi gerekmektedir. Adalet araştırmalarında bu husus, Agyeman'ın (2014) çevre adaleti akademisyenlerinin araştırma kapsamlarının yalnızca sivil haklar ve yerel odaklı olmaktan ziyade küresel ve insan hakları odaklı olmasını sağlamaları gerektiğini kabul etmesiyle tespit edilmiştir ve bu, enerji adaleti akademisyenlerinin çağrılarıyla benzerlik göstermektedir (Heffron ve McCauley, 2017, McCauley, 2018). Forsyth (2014) de benzer şekilde iklim adaleti akademisyenlerine daha küresel bir bakış açısına sahip olmaları çağrısında bulunmuştur ve bu çağrıya yavaş yavaş çok sayıda yeni vaka çalışmasıyla yanıt verilmeye başlanmıştır (Fuller, 2017; Bailey; Ambrey , 2017vd., 2017; Godden ve Tehan, 2016; Baptiste ve Rhiney, 2016).

Enerjideki kilit adaletsizliklerden biri, günümüz küresel toplumlarının artan enerji taleplerini karşılamak için fosil yakıtların tarihsel olarak yerleşik üretim sistemlerine aşırı bağımlılığıdır. Uluslararası Enerji Ajansı'na (IEA2016,) göre, dünya bugün 1973 yılına kıyasla iki kattan fazla yapmaktadır. Her iki yılda da ara dönemde de fosil yakıtlar dünya enerji üretimine büyük ölçüde hakimdir. Petrol, kömür ve gaz 2016 yılında dünya enerji arzının %86'sını oluşturmaktadır ve 1973 yılındaki %90'lık orana göre sadece küçük bir düşüş yaşanmıştır (McCauley2018d,). Adil geçiş, toplumlar CO2 emisyonlarından arınmış bir ekonomiye doğru ilerlerken 'adil' süreci yakalamak için gereklidir. Adalet, geçiş önemli bir unsurdur. Hükümetlerin, şirketlerin, kurumların ve araştırmacıların söylemlerinde genellikle 'düşük karbon ekonomisine geçiş'ten bahsedilmekte, ancak 'adil'den hiç söz edilmemektedir.

Sunulan küresel bağlamda fosil yakıtlardan uzaklaşmak Bununla birlikte, yukarıda belirtilenlerin çok zor ve yavaş olduğu kanıtlanmıştır. Örneğin, 2016 yılında fosil yakıtlar Birleşik Krallık'ın birincil enerji ihtiyacının %81,5'ini oluştururken, bu oran 2015 yılına kıyasla sadece yüzde yarım azalmıştır (Carbon Brief, 2017). Enerji altyapısına yapılan yatırımlar ve dış yardımlarla ilgili olarak Birleşik Krallık'tan diğer örnekleri ele alalım: 2016 yılında 18,6 milyar sterlin (Birleşik Krallık'taki toplam yatırımın %10,3'ü) yatırım yapılmış olup, bunun %34'ü petrole yapılmıştır.

ve gaz çıkarımı, %54'ü elektrik, %11'i gaz, geri kalanı ise kömür çıkarımı ve kok ve rafine petrol ürünleri endüstrileridir (BIES ve UKSA). Elektrikçi yatırım miktarı daha ayrıntılı olarak sunulmamış olsa da, elektrik sektörünün büyük bir kısmının (%54) fosil yakıtlardan oluştuğu düşünüldüğünde (BIES ve UKSA), bu yatırımın büyük bir kısmının da benzer şekilde fosil yakıtlara yapıldığı görülmektedir. Ayrıca, Birleşik Krallık'ın fosil yakıtlara verdiği sürekli destek, ulusal dış yatırım politikası ile örneklendirilmektedir; Birleşik Krallık, kalkınma yardımı yoluyla fosil yakıt projelerini neredeyse bire iki oranında desteklemektedir (CAFOD, 2017).

Küresel olarak, değişime ihtiyaç duyulduğunuz farkına varılması gerekmektedir. Örneğin, geçen yıl 2016'da yedi iklim rekoru kırıldı: Kuzey Kutbu buzlarının erimesi; art arda en sıcak aylar; Hindistan'da şimdye kadarki en sıcak gün; Alaska'da en yüksek sıcaklık; CO2'de art arda ve en büyük yıllık artış; Avustralya'da şimdye kadarki en sıcak Sonbahar; ve Avustralya'nın Büyük Set Resifi'nde en yüksek miktarda tahribat (Guardian, 2016). Ayrıca, özellikle gelişmekte olan birçok ülkede kömürlü termik santral inşaatları artmaktadır. Gerçekten de küresel enerji sisteminde çok fazla fosil yakıt bulunmaktadır. Bu nedenle, uluslararası düzeyde, geçişin hızlandırılmış bir hızda gerçekleşmesi gerektiği kabul edilmelidir, ancak yavaşlığı normdur (Figueres vd., 2017). Orta ve Doğu Avrupa adalet araştırmaları için merkezi bir sorun, neoliberalizmin sıklıkla varsayılan hakimiyetidir. Neoklasik iktisat en azından teoride rekabetçi piyasalara ulaşmayı amaçlamaktadır, ancak ne yazık ki amaçlananın tam tersi sonuçlara yol açan neoliberal gündemlerin altında kalmıştır. Geleneksel ekonomi henüz toplum için olumlu 'adil' sonuçlar doğurmamıştır. Bu neoliberal bakış açısı ve onun rekabete yönelik yanlış yönlendirmesi, ekonomideki pek çok sektörün mevcut *kötü gidişatına* yol açmıştır. Elektrik perakendeciliği ve bankacılık perakendeciliği de dahil olmak üzere, genellikle önde gelen üç ila altı firmanın pazar payının yüzde 90'dan fazla olduğu oligopolistik bir piyasa yaratmıştır. Bu tür piyasalar, 2007-2009 finansal kriz döneminde Birleşik Krallık'taki ilk beş bankaya sübvansiyon olarak yıllık 60 milyar sterlin kamu transferinin de gösterdiği gibi, neredeyse batamayacak kadar büyük hale gelmiştir (Heffron , 2015). Yine de ana akım ekonomi politikasının felsefi temelleri ilerlememiştir. Aksine, toplumsal eşitsizliği önemli ölçüde artırmıştır; ve geleneksel ekonomi açısından, burada neo-klasik düşünce okuluna ilişkin neoliberalist bir duruşun hala ekonomi politikası yapımına hakim olduğu ve bunun fosil yakıt sektöründe yapılan araştırmalarla yankılandığı edilmektedir. topluluğu (Rist, 2016).

Anlamlı reformlar küresel toplumlardan kaçmaya devam etmektedir. Örneğin, 2007-2009 krizinden sonra finansal sistemde reform yapılamaması, toplumların süregelen politika başarısızlıklarını kabul etmeye ne kadar istekli olduğunu göstermektedir. İklim, enerji ve çevre politikalarının süregelen başarısızlıklarında toplumun neyi kabul edeceğine dair açık paralellikler görülmektedir; örneğin, enerji kaynağı 'gaz'ın artık 'daha temiz bir yakıt', hatta 'geçiş yakıtı' ve düşük karbonlu bir enerji kaynağı olarak sınıflandırıldığı uluslararası tartışmalar ve değişen retorik (Cotton vd., 2014; Crowe vd., 2015). Bu bağlamda, Orta ve Doğu Avrupa akademisyenleri içindeki araştırma, politika ve aktivist toplulukları, düşük karbonlu veya karbon sonrası bir ekonominin ortak hedefine rağmen, kavramlarını genellikle ayrı yapılar olarak ele almaktadır. Adalet biliminin üç alanında adalet bilimine ilişkin birleşik bir bakış açısı sağlamak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır ve bu da adil geçiş kavramı aracılığıyla başarılabilir.

3. Adil geçiş nedir?

Adil geçiş burada 'karbon sonrası topluma doğru ilerleyen adil ve eşitlikçi bir süreç' olarak tanımlanmaktadır. Bu süreç, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan bağlamlarda etnik köken, gelir, cinsiyet gibi (ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) başlıca küresel adalet kaygıları açısından adalet ve hakkaniyet arayışında olmalıdır. Doğası gereği bu geçiş, çok ölçekli gerçekliklerle etkili bir şekilde bağlantı kurarken küresel ölçekte gerçekleşmelidir. Tüm bireyler ve topluluklar için hem adil hem de eşitlikçi bir geçiş sağlayan ilkelerin, araçların ve anlaşmaların geliştirilmesini içerir. Şu anda dünya enerji arzının %82'sini oluşturan fosil yakıtların hakim olduğu bir dünyada yaşıyoruz (IEA, 2016).

² Bu terimin orijinal kullanımı McCauley ve diğerleri (2013) . Advancing energy justice: the triumph of the tenets of the 'new' energy justice. Bu ilkeler üçlüsünden 'yeni' olarak bahsediyoruz *Uluslararası Enerji Hukuku İncelemesi* 3: 107-111. Yeni odağımız, yeni üçüncü ilke olarak onarıcı adaleti öne çıkarırken, dağıtımsal ve prosedürel adaletin yeni kavramsallaştırmalarını da beraberinde getirmektedir.

Bu oran 1973'teki %90 seviyesinden sadece küçük bir düşüş yaşamıştır. Paris İklim Değişikliği Anlaşması, karbon temelli bir dünyadan uzaklaşmaya yönelik ciddi bir adım olmuştur. Bu değişim bir gecede gerçekleşmeyecektir. Çoğu projeksiyon, fosil yakıtların en optimist görüşe göre 2035 yılına kadar hakim olmaya devam edeceğini göstermektedir (BNEF, 2016; BP, 2017; EIA, 2017; GP, 2015; IRENA, 2016; WEC, 2016). Buna ek olarak, önümüzdeki yirmi yıl içinde dünya nüfusunun 8,8 milyara ulaşmasıyla birlikte tüketim oranlarının küresel olarak yaklaşık %25-34 oranında artması beklenmektedir (BP, 2017). Öngörülebilir gelecek boyunca dünya fosil yakıtlardan kademeli olarak uzaklaşacaktır.

Karbon azaltımının aciliyeti, bu geçiş boyunca adaleti garanti altına almak için birleşik bir kavramsal yaklaşım gerektirmektedir. Adil geçiş kavramı yeni değildir (yukarıda incelendiği gibi). İklim adaleti bağlamında, adil ve eşitlikçi bir şekilde geçişin geniş çerçevesi, Karayipler (Baptiste ve Rhiney, 2016) veya Hong Kong (Fuller, 2017) gibi bölgelerde Küresel Güney'in gelecekte karşılaştacağı büyük zorluklara ışık tutmak için kullanılmıştır. Antarktika, Verbitsky'nin (2014) yaklaşım sorunlar konusunda uyarıda bulunmak için böyle bir çerçeveyi gündeme getirdiği literatürdeki bir örnektir. Küresel Güney devletleri bu kıtanın potansiyelini büyük ölçüde görmezden gelmiştir. Dünyanın sıcaklığı arttıkça, kıta, Küresel Kuzey ve Güney devletleri arasında çeşitli kaynakların sınırları ve mülkiyeti konusundaki anlaşmazlıklara karışma tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, bu kaynakların paylaşımında süreç ve sonuca ilişkin önemli soruları gündeme getirmektedir (Verbitsky, 2014). Aşağıda tartışıldığı üzere, iklim adaleti, ister Avustralya'daki kentsel altyapı (Ambrey vd., 2017; Bailey, 2017, ;) veya diğer şehir temelli projeler (Fawcett vd.2017McKendry2016.) ister karbon projelerinin gerçekleştiği kırsal bağlamlar (Mathur , 2014,) veya REDD+ programı kapsamında Afrika'daki yerel topluluklar (Godden ve Tehan, 2016) olsunKüresel Güney'in (istisnai olarak olmasa da) ve iklim değişikliği kaygılarının hakim olduğu adil geçişlere ilişkin yalnızca bir anlayış sunmaktadır. Çevre ve enerji adaleti tarafından ortaya konan kavramsal gelişmeleri de dahil etmemiz gerekiyor.

Vitbesky'nin öngörüsünün neye benzeyebileceğine dair güncel bir örnek Arktik bölgelerle ilgili enerji adaleti literatüründe bulunabilir. Bu kıtanın daha kolay erişilebilir kaynakları, son yirmi yılda petrol ve doğal gazın çıkarılması ve taşınması konusunda çok sayıda ihtilafa yol açmış, balıkçılık veya ren geyiği çobanlığı gibi diğer kaynakları ve uygulamaları etkilemiştir (McCauley vd., 2017). Bu araştırmanın odak noktası iklim değişikliği ya da Küresel Güney'in çıkarları değildir. Daha ziyade, McCauley vd., 2016; Sidortsov ve Sovacool, 2015yeni fosil yakıt kaynaklarına yönelik artan talebin neden olduğu (). ABD'de enerji adaleti araştırmaları, fosil yakıtların elden çıkarılması (Healy ve Barry, 2017) ve karbon vergileri, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği planlarının benimsenmesi gerektiğini ortaya koymuştur (Finley-Brook ve Holloman, 2016). İklim adaleti adil geçişlere uzun vadeli ve zamansal bir boyut kazandırırken (Gearty, 2014; Skillington, 2017Mihr, 2017;), enerji adaleti kaynaklar üzerindeki mevcut çekişme ve anlaşmazlıklara odaklanmıştır (Rasch ve 20172017Lappe-Osthege Andreas, 2017)Köhne, ; Liljenfeldt ve Pettersson, ; ve . Bu durum dikkatimizi, 'adil geçiş' ilk kez küresel emek hareketi tarafından gündeme getirildiği bağlamda daha büyük bir öneme sahip olduğu çevresel adaletle çevirmektedir (Evans ve Phelan, 2016).

Sendikal hareketten kaynaklanan adil geçiş tarihsel olarak çevresel adaletle bağlantılı olsa da, önde gelen akademisyenler tarafından sıklıkla göz ardı edilmektedir (Holifield vd., 2018; Walker, 2012; Schlosberg, 2007). Çevresel adalet literatüründe adil geçiş kavramı kullanıldığında, enerji altyapılarına karşı muhalefeti harekete geçirmek için "yeşil" (yani yalnızca çevre) ve "kahverengi" (yani istihdam ve halk sağlığı) çerçevelerinin çeşitli başarı ve başarısızlıklarına odaklanılmıştır (Abraham, 2017). Evans ve Phelan (2016) çevresel adaletle yönelik yeşil yaklaşımın Avustralya'nın Yeni Güney Galler eyaletinde kömür madenciliğinden uzaklaşmasını engellediğini ortaya koymuştur. Çevresel adalet alanında kömür madenciliğinin ekolojik etkilerine tekil bir odaklanmanın benimsenmesinin, sivil toplum kampanyalarının başarısını engellediği görülmüştür. Bu makale, fosil yakıtların bölgesel hegemonyasına direnmek üzere tasarlanmış bu tür iki kampanyayı değerlendirmektedir

çıkarlar. İş ve çevre arasındaki mücadele, toplum ve işçi hareketi çıkarları arasında bölünme yaratmıştır. Hem çevre hem de istihdam odağını birleştiren adil geçiş çerçevesi potansiyel bir dönüm noktası olarak tanımlanmaktadır.

Adil geçiş, şu anda Orta ve Doğu Avrupa adalet akademisyenleri tarafından kullanımında fark edilenden daha fazlasını sunabilir. Analitik erişiminin, karbon sonrası topluma geçiş için istihdam temelli bir çözümü teşvik etmeye odaklanan kökenlerinin basitliğini kucaklamaya devam etmesi ve aynı zamanda ötesine geçmesi gerektiğini savunuyoruz. Elbette iş argümanının ve geçişin gerektirdiği daha geniş kapsamlı kaçınılmaz maliyet dağılımının (örneğin elektrikli araçlar, akıllı cihazlar vb.) önemini kabul ediyoruz. Bununla birlikte, üç ana adalete bursunu bir araya getirmek için bir alan sunabilir. Bugün hem Küresel Güney hem de Küresel Kuzey'deki bireyler ve topluluklar için eşitsizlik, fosil yakıtlardan uzaklaşmayla birlikte dramatik bir şekilde dönüşecektir. Adil geçiş teriminin şu anda nasıl kullanıldığına bağlı kalmak yerine, (i) dağıtıcı, (ii) prosedürel ve (iii) onarıcı adalet alanlarındaki en son düşünceleri bir araya getiren yeni bir analitik çerçeve olması gerektiğini öneriyoruz. Bu üç boyutu, bugüne kadar ve gelecekte Orta ve Doğu Avrupa'daki adalet araştırmalarının merkezinde yer alacak şekilde tanımladık - üçüncü boyut olan onarıcı adalet ise bugüne kadar en az araştırılmış olanıdır. Bu boyutları bir araya getirerek, çevre, iklim ve enerji gibi üç temel sektörü kapsayan geçiş sürecini daha iyi değerlendirebiliriz.

4. Dağıtım adaletine yönelik kapsamlı bir yaklaşım

Çevresel adalet, bu alanda yakınlığın merkezi bir kavram olarak incelenmesine dayanan geniş bir çalışma yelpazesi sunmuştur (Clough ve Bell, 2016; Hricko vd., 2014; Childs, 2014). McKenzie ve (2016).Cotton vd, 2014, Colorado'da 78.000 kişinin bir mil içinde yaşadığını, kirli nehirler (Loo, 2007), su tabloları () ve daha geniş anlamda büyük altyapı yapılarına yakın yaşamının çevresel etkileri (Laurian, 2008) gibi çevresel yüklerle ilgili klasik bir çalışma göstermektedir. Bu bağlamda etnisite ve ırk, çevresel adalet akademisyenleri ve eylemcileri için merkezi bir odak noktası olmuştur (Bullard ve Wright, 2009; Bullard, 2003, 1996). Dağılımsal bir perspektiften bakıldığında, bu alandaki araştırmacılar toplum direncinin nerede gerçekleştiğini ortaya koymuşlardır. Carruthers (2007), şirketlerin eylemlerine karşı protesto hareketlerinin ABD Meksika sınırı boyunca nerede gerçekleştiğini göstermektedir. Yeni enerji altyapısı inşa etme ihtiyacının artmasıyla birlikte, adil bir geçiş düşünüldüğünde yakınlık, değerlendirilmesi gereken önemli bir bileşen olmaya devam edecektir. Bununla birlikte, çağdaş çevresel adalet biliminin temel argümanı Walker (2009, 2012);) ve Schlosberg (2013) tarafından ortaya konmuştur ve her ikisi de yakınlığın analitik çerçevesinin dışında gerçekleşen adaletsizliklerin araştırılmasına acil ihtiyaç olduğunu savunmaktadır - bu çağrı daha yakın tarihli çalışmalarda da desteklenmektedir (Gellers ve Jeffords, 2018; Holifield vd., 2018).

Bu analitik dönüş, çoğunlukla ABD'li akademisyenler tarafından yakınlık konusunun araştırılmasında niceliksel çalışmaların hakimiyetinden duyulan hayal kırıklığından ortaya çıkmıştır. Kısmen, adaletsizliğin genellikle prosedürel çalışmalarda (aşağıda incelendiği üzere) ve (a) yapabilirlikler ve refah (b) risk ve sorumluluk (c) kırılganlık ve (d) tanınma şeklindeki yeni dağıtımsal çerçevelerde yansıtılan niteliksel boyutlarına (elbette münhasıran olmasa da) odaklanılmasıyla sonuçlanmıştır. Yapabilirlik merkezli adalet kavramı Sen (2011) ve Nussbaum (2011) tarafından geliştirilmiştir. Bir kişinin işlevlerini yerine getirme özgürlüğünün (hem refah hem de eylemlilik dahil olmak üzere bir kişinin varlığını oluşturan) bireysel haklar kadar önemli olduğunu savunmaktadırlar. Toplularımız karbon sonrası bir dünyaya doğru geçiş yaparken, bireyin sadece hakları değil, yapabilirlikleri de ihlal edilebilir (Welton, 2018; Tomain, 2017). Alternatif olarak, Damgaard ve diğerleri (2017) enerji . yenilenebilir kaynaklarının benimsenmesinin toplumlar ve bireyler için daha büyük işlevlere yol açabileceğini göstermektedirÇevresel adalet alanında bu tür dağıtımsal araştırmaları yakınlığın ötesinde gözlemlerken (Acey, 2016; Reese Jacob2015; Gellers , ve , 2018ve Jeffords), iklim ve enerji adaleti bursları bu yeni dağıtımsal analiz çerçevelerini daha kolay benimsemiştir.

İklim adaleti, araştırmacıların risk ve sorumlulukların dağılımı üzerinde açıkça düşüncelerine olanak sağlamıştır (Barrett, 2013; Olawuyi, 2016; Shaw, 2016; Thorp, 2014). İklim değişikliği, risk ve sorumluluk dağılımının tersine döndüğü "çifte eşitsizlik" (Barrett, 2013: 1819) olarak bir durumu içermektedir. Küresel Kuzey, iklim değişikliği ile ilişkili olumsuz sonuçların büyük bir kısmından, ancak en az etkilenen kesim olmaya devam etmektedir. Buna karşılık, Küresel Güney bu tür sonuçlardan daha az sorumludur, ancak geçim kaynakları, varlıklar ve güvenlik üzerindeki etkiler yoluyla büyük sonuçları deneyimlemeye hazırdır (Schlosberg, 2017; Meyer ve Sanklecha, 2017). Dolayısıyla bölüşüm adaletsizlikleri kavramsal olarak merkezi bir kavram olan yakınlıktan ayrılmaktadır. Bu durum, eşitsizliklerin coğrafi yakınlığa bağlı olmaksızın dünya genelinde nasıl dağıldığını daha geniş bir şekilde keşfetmemizi sağlamaktadır. Risklerin ve sorumlulukların nerede yattığının belirlenmesi, en savunmasız toplumların nerede olduğunu ve nasıl uyum sağladıklarını keşfetmeye doğrudan katkıda bulunur.

Enerji (ve aynı zamanda iklim) adaleti, kırılğanlıklar üzerine yapılan araştırmalara katkıda bulunmaktadır (Hernandez, 2015; Reames, 2016). Enerji adaleti araştırmaları, iklim değişikliğinden en fazla etkilenen topluluklara odaklanmak yerine, toplulukların erişim veya satın alma gücü açısından nerede kırılğan olduklarını ortaya koymaktadır (Bouzarovski ve Simcock, 2017; Reames, 2016; Hernandez, 2015). Bu durum doğrudan enerji yoksulluğu (Faiella ve Laveccia2015; Lim vd., 20152015), yakıt yoksulluğu (Middlemiss Gillard; Walker Day, 2012ve , Bouzarovski vd., 2017; Cauvain ve ve) ve enerji kırılğanlıkları (Bouzarovski, 2016) üzerine çalışmalara yol açmıştır. Bu da bize kırılğanlık biçimindeki adaletsizliklerin iklim değişikliğinin özel bağlamı dışında da var olabileceğini hatırlatmaktadır. İklim ve enerji adaleti araştırmaları aynı zamanda "post-dağılımsal" (Bulkeley vd., 2014) olarak adlandırılan analitik tanıma çerçevesinden de gelişmiştir. Yanlış tanıma kavramı Fraser(2008, 2014) ;) 'ın çalışmalarında ortaya çıkmıştır İklim adaleti hareketleri bağlamında. Enerji bağlamında, genellikle etnik azınlıklar, engelliler, yaşlılar veya öğrenciler gibi marjinal grupların yanlış tanınmasına ışık tutmakla ilişkilendirilmektedir (McCauley vd., 2013; Welton, 2018). Bu nedenle, dağıtımsal adaletsizliklere yönelik adil bir geçiş yaklaşımı, Orta ve Doğu Avrupa adaleti genelinde farklı boyutlarda ortaya çıkan dağıtımsal eşitsizlikleri araştırırken tüm yaklaşımları benimsemelidir.

5. Prosedürel adaleti sağlamak için çerçeveleri birleştirme

Fosil yakıtlardan uzaklaşma, toplumsal katılım ve katılım süreçlerini çevreleyen yeni adaletsizlik algıları yaratacaktır. Prosedürel adalet, Higginbotham vd., 2010; Kohli ve Menon2016; Gellers ve çevresel adalet literatüründe yeni altyapının yerleştirilmesi etrafında yoğunlaşmıştır (, , 2018Jeffords). Dağılım çalışmaları, çok çeşitli zararlı altyapının ve daha genel olarak algılanan 'kötülerin' sosyal yoksunluk veya etnik çeşitlilik alanlarında konumlandırıldığını (Harrison, 2014; McKenzie diğerleri, 2016; Pfeffer ve diğerleri, 2002; Curran, ve 2018). Bu durum, bu adaletsizliğe dikkat çekmek için tasarlanmış protesto hareketleriyle sonuçlanmıştır (Liu ., 2014; McCauley, 2009, 2013). Hess (2016) ve Acuna (2015), prosedürel adaletin genellikle adalet talepleri için bir platform olduğunu, ancak çoğu zaman tek başına bir çözüm sağlamak için yetersiz kaldığını savunmaktadır. Prosedürel adalet, etkilenen toplumla uzun vadeli etkileşim süreçleri başlatabilir. Gowda ve Easterling (2000), ABD hükümetinin yüksek seviyeli sivil nükleer atıkları yerleştirmek için Kızılderili topluluklarla nasıl başarılı bir katılım süreci tasarladığını ortaya koymaktadır. Bu, toplulukla etkileşimin potansiyel çatışmayı çözdüğü çevresel adalet perspektifinden bir örnektir. Marques ve diğerleri (2015) bize çevresel adalet alanındaki prosedürel yaklaşımların genellikle sahaya özgü olduğunu, ancak Portekiz'de iki barajın inşası üzerine yaptıkları çalışmada olduğu gibi yerel kimlik bilincine de göstermektedir.

İklim ve çevre konularında hala benzer, yöreye özgü vaka çalışmaları bulmaktayız.

enerji adaleti literatürü (Fisher, 2015; Lappe-Osthege ve Andreas,

2017). Ayrıca, (a) dayanıklılık ve adaptasyon (b) protestodan kabullenmeye (c) tedarik zinciri ve tüm sistemler d) uygulamalar ve davranışların geliştirilmesi yoluyla prosedürel adalet olarak anlaşılmayan şeyin dört ana şekilde genişletilmesine ilham vermişlerdir. Bunlar, prosedürel adalet akademisyenlerine fosil yakıtlardan uzaklaşmayı anlamak için daha geniş bir analitik çerçeve yelpazesi sunmaktadır. Dayanıklılık bağlamında prosedürel adalet hala sahalara ve yerelliklere odaklanmaktadır. Buradaki en önemli fark, katılım süreçlerinin özellikle toplumların iklim değişikliğinin yol açtığı büyük şoklara olumlu yanıt vermelerini sağlamak üzere tasarlanmış olmasıdır (Forbes vd., 2009; Patterson ve Smith, 2016). Odak noktası, belirli bir altyapının inşası nedeniyle çatışmayı azaltmak veya önlemek değildir. Archer ve Dodman (2015) Endonezya ve Tayland'da kapasite geliştirme prosedürel unsurlarını incelemiştir. Her iki vaka çalışması da prosedürel temelli kapasite geliştirme iklim değişikliğinin teknik yönleri ve buna yönelik tepkiler hakkında bilgi ve anlayış geliştirmek için gerekli olduğunu göstermektedir.

Adaletin prosedürel bileşeninin ikinci bir uzantısı da iklim adaleti literatüründe . Yukarıda özetlenen çevresel adalet literatürünün ortaya koyduğu orijinal yaklaşım genellikle üretimle ilgili faaliyetlere ve ilgili altyapılara odaklanmaktadır. Karbon sonrası topluma geçişin kilit bileşenlerinden biri enerji verimliliğidir (Mayne vd., 2017; Fuller, 2017; Fawcett vd., 2017; Ambrey .vd, 2017; Walker vd., 2016; Schlosberg ve Collins, 2014; Barrett, 2013). Bu anlamda çalışma alanı, büyük ölçekli sanayi ve topluluklardan, Stern vd., 2016geleneksel uygulamaların karbon sonrası bir toplumda yeniden tasarlandığı hanelere doğru kaymıştır (). Bu durum, Shove (2010) tarafından ev sahiplerinin davranışlarını ve uygulamalarını anlamada karşılaşılan zorlukları ortaya koyma konusunda yönlendirilmiştir. Dışarıdan yönlendirilen katılım uygulamalarının yerini kendi kendine başlatılan uygulamalar almaktadır. Prosedürel kavramın üçüncü bir uzantısı enerji adaleti literatüründen ortaya çıkmaktadır. Enerji sistemlerine odaklanılması, ulusal enerji sistemlerinin kapsamlı yapısı göz önünde bulundurulduğunda, çalışma alanlarının doğal olarak çoğalmasını beraberinde getirmektedir. Prosedürel adalet, madencilikten atıklara kadar birçok yerde gerçekleşecek şekilde yeniden kavramsallaştırılmıştır (Heffron ve McCauley, 2014; McCauley ., 2013; McCauley, 2018a).

Dördüncü bir uzantı, öncelikle enerji adaleti odaklı literatürden kaynaklanmaktadır. Bu da aynı şekilde prosedürel adaletin gerçekleşmesi için her zaman protestonun gerekli olmadığını göstermektedir. Firestone ve diğerleri (2012) . Massachusetts'te hane halkıyla yaptıkları bir anketle, rüzgar altyapısı yerleştirilirken etkili bir kamu katılım sürecinin algılanmasının, yenilenebilir altyapıya yönelik bir toplumun uzun vadeli kabulüne yol açtığını göstermiştir Fosil yakıtlarla ilişkili altyapılarda beklenen yavaşlama, yerini alternatif yenilenebilir pro- vizyon sistemlerinin inşasına hızlandırma acil ihtiyacına bırakacaktır (McCauley, 2018c). Prosedürel adaletin odağı, bu şekilde, protestoyu katılım sürecinin ayrılmaz bir bileşeni olarak görmekten, yenilenebilir enerji kaynaklarının toplumlarda uzun vadeli kabul edilebilirliğini sağlamaya yönelik bir mekanizmaya dönüşmüştür (Yenneti ve Day, 2015). Örneğin Simcock (2016), toplum liderliğindeki planların uzun vadeli kabul edilebilirliği sağlamada daha başarılı olabileceğini (ancak her zaman değil) ortaya koymaktadır. Tüketicileri yeni yollarla politika yapımına dahil etmeyi amaçlayan bu tür bir programın mükemmel bir örneği, Hawaii, Vermont, Kaliforniya ve Minnesota'daki benzer programlarla birlikte New York'taki REV (Reforming the Energy Vision) programıdır (REV, 2018).

6. Onarıcı adalet için ilham verici yeni çerçeveler

Adil geçiş kavramı, 1980'lerde sendikal hareketler tarafından stratejik kullanımında içkin bir onarıcı unsur olarak ortaya çıkmıştır (Abraham, 2017). Madencilik gibi yoğun maliyetli fosil yakıt endüstrilerinin toptan ya da daha doğru bir ifadeyle bu tür faaliyetlerin dünyanın daha düşük maliyetli bölgelerine taşınması, ABD'deki sendikal hareketlerin kaybedilen işlerin geri kazanılmasını talep etmesiyle sonuçlanmıştır (Stavis ve Felli, 2015). Sendikalar, aşağıdaki koşullarda daha temiz teknolojilerin yükselişini desteklemeyi kabul etmiştir

iş kayıpları en azından önceki seviyesine geri getirilebilir (Doorey, 2017). Bir kavram olarak restorasyon, üç adalet bursu tarafından yeterince ayrıntılı olarak incelenmemiştir. Elbette prosedürel adaletin onarıcı argümanları içeren örtük bir boyutu vardır. Prosedürel adalet yoluyla etkilenen toplumların anlamlı bir şekilde sürece dahil edilmesi ve kapsanması, fail olduğu iddia edilen kişi ile etkilenen toplumlar arasındaki güveni yeniden tesis etmek üzere tasarlanmıştır. Onarıma ilişkin açık bir eleştirel analizin eksikliği, adaletsizlik hissinin kapsamlı bir şekilde yeniden tesis edilmesinden ziyade, genellikle yanlış bir şekilde kendi içinde bir amaç olarak anlaşılmayan tam dönüştürücü potansiyeli tehdit etmektedir.

Onarıcı adalet, bu makalede incelenen üç ana adalet anlayışının yanı sıra adil geçişin ortaya çıkışından da öncesine dayanmaktadır. Bir adaletsizlik meydana geldikten sonra yoğun sorgulamanın yapıldığı hukukta merkezi bir bileşen olarak ortaya çıkmıştır (McAlinden, 2011; Welton vd., 2015). Öncelikli amacı, sadece suçluyu cezalandırmaya odaklanmak yerine, bir bireye verilen zararı onarmaktır. Önlemenin nerede gerçekleşmesi gerektiğinin belirlenmesine de yardımcı olabilir. Yasal bağlamda, esas olarak ceza hukuku ve kurumsal suçlarla ilgili olarak uygulanmıştır (Hamilton, 2015). Fosil yakıtlardan uzaklaşma bağlamında, onarıcı adalet çözümleri gerektirecek olan sadece ilgili endüstrilerden kaynaklanan iş kaybı değildir. Geçmişte meydana gelmiş zararlar, sadece bireylere (Gibbs, Dorsey, 2009; Fox vd., 2016/2009) değil aynı zamanda çevreye () ve iklime (Bernstein, 2016; Posner ve Sunstein, 2008) karşı işlenmiş mevcut suçlar ve karbon sonrası bir dünyaya geçiş boyunca uygulanacak öngörülemeyen zararlarla ilgili sorular vardır.

Çevresel adalet literatürü, yoğun endüstriyel faaliyetlerin neden olduğu çevresel tahribata ilişkin olarak ağırlıklı olarak onarıcı bakış açısına odaklanmıştır (Anand, 2016; Banerjee, 2018). Dorsey (2009), 1970'lerde işletmelerin, kentlin banliyö bölgelerindeki daha ucuz arazilere inşaat yapmak için, depoda veya yerel toprak ve su üzerinde tehlikeli atıklar içeren kirlenmiş endüstrilerin mirasıyla kentsel alanları terk ettiğini ortaya koymaktadır. Araştırması, kentsel alanlar için ihtiyaç duyulan onarıcı çevresel faaliyetlere odaklanmaktadır. Bununla birlikte, "onarıcı çevresel adalet kavramının, geçmişte belirli toplulukları haklarından mahrum bırakan veya onlara zarar veren durumları düzeltmek veya iyileştirmek için kurumsal karar vericiler ve kamu yöneticileri için fırsatlar sunduğunu" savunuyor. Bu bize çevresel restorasyonun sosyal iyileştirme süreçleriyle yakından bağlantılı olduğunu hatırlatmaktadır. Fox ve diğerleri . (2016), New England'daki barajların kaldırılmasıyla ilişkili çevresel etkileri değerlendirirken bu bağlantıyı daha da güçlendirmektedir. Görüşükleri kişilerden birinin yorumladığı gibi, "barajı öldürdünüz, benim bir parçamı öldürüyorsunuz". Dolayısıyla çevresel restorasyon süreçleri, analiz ve nihayetinde çözümler için yeni entegre çerçeveler gerektiren olumlu ya da olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Adil geçiş, üç adalet bilim dalındaki mevcut düşünceleri bir araya getirmenin yanı sıra onarıcı gibi yeni bütünleştirici boyutlar geliştirmek için bir fırsat sunmaktadır. İklim adaleti perspektifinden Bernstein (2016), felsefi bir bakış açısıyla, BMİDÇS sürecinin iklim adaletini ve düzeltici (genellikle onarıcı ile birbirinin yerine kullanılan) adalet olarak adlandırdığı adaleti sağlamak için tamamen yetersiz olduğunu savunmaktadır. Posner ve Sunstein (2008), ABD'nin iklim değişikliğine uyum ve azaltım önlemleri için daha fazla ödeme yapma zorunluluğunu yeniden çerçevelendirirken açık onarıcı adalet düşüncelerine yer vermektedir. İklim adaleti, onarıcı adaletin şu anda kabul edilen çevresel adalet literatüründen daha küresel ve tarihsel bir gelişimini sunmaktadır. Buna ek olarak, enerji adaleti, çevre ve iklim kirlenme öder ilkesine dayanan, enerji sağlayıcılarından hesap sorulmasına dayanan bir onarıcı adalet anlayışı getirmektedir (Caney, 2010). Heffron ve McCauley (2017), onarıcı adalet ilkelerinin, bir enerji sağlayıcısı yeni bir altyapı programını taahhüt etmeden önce, Hamilton (2015) ve sosyal işletme lisansını desteklemek için çevresel etki değerlendirmesine bu tür hususların yerleştirilmesi yoluyla yasal olarak uygulanabileceğini savunmaktadır.

7. Sonuç: Yeni bir ilkeler üçlüsüne doğru

Karbon sonrası bir dünyaya geçiş, adalet biliminin kapsamlı analiz çerçeveleri geliştirmek için birleşmesi gerektiği anlamına gelmektedir. 1980'lerdeki sendikal hareketler, dünyanın toplum için ciddi sonuçlar doğuracak büyük bir dönüşüm sürecinde olduğunu görebiliyordu. Paris iklim değişikliği anlaşması, iklim değişikliğinin ciddiyeti ortaya çıktıkça bu dönüşümün hızlanacağına dair küresel bir kabulü işaret etmektedir. Adil geçiş kavramı bu yeni gerçekliğe yanıt vermemelidir. Bu etki artık sadece bir avuç gelişmiş ülkedeki iş kayıplarıyla sınırlı kalmayacaktır. Hem Küresel Kuzey'de hem de Küresel Güney'de, dünyanın dört bir yanındaki bireyleri ve toplulukları etkilemektedir. Etkiler sadece toplumla da sınırlı değil. Bu geçiş, çevremizi ve küresel eko sistemimizi ve geleceğin iklimini yeniden şekillendiriyor.

Adil geçiş kavramının orijinal stra- tejik amacının ötesinde yeniden çerçevelendirilmesi iklim, enerji ve çevresel adalet burslarını birleştirebilir. Adil geçişin yeniden çerçevelenmesi sürecinin, her üç bilim dalının en yaygın iki boyutu olan dağıtımsal ve süreçsel adaletle yönelik kapsamlı bir yaklaşım içermesi gerektiğini savunuyoruz. Bu alanlardaki mevcut çalışmalar, adaletsizliklerin nerede meydana geldiği ve bunları nasıl çözmeye çalışmamız gerektiği üzerine düşünürken göz önünde bulundurulması gereken adalet temelli temel hususlara ilişkin ayrıntılı bir anlayış oluşturmuştur. Her bir bursun, yaklaşımda olan acil geçiş karşısında birleştirilmesi gereken çoklu odaklar geliştirdiğini savunuyoruz. Ayrıca, onarıcı adaleti daha da genişletilmesi gereken önemli bir boyut olarak tanımladık çünkü prosedürel adalet bazen faillerin adalet önüne çıkarılmasını ve etkilenen bireylerin teselli bulmasını sağlamada yeterince ileri gidemeyebilir.

Adalet araştırmacılarını, aşağıdaki hususların çoklu sonuçlarını keşfetmeye çağırıyoruz

Bu yeni ilkeler üçlüsünün (dağıtımsal, prosedürel ve onarıcı) uygulanması yoluyla karbon sonrası bir topluma geçiş. Adil geçiş çerçevesi, araştırmacıların çevre, iklim ve enerjinin keşimselliği üzerine daha açık bir şekilde düşüncelerini, adalet konularını gerçekten disiplinler arası bir perspektiften değerlendirmelerini ve anlamlı uzun vadeli çözümlere zamanında katkıda bulunmalarını sağlar.

Teşekkür

Bu alandaki düşüncelerimizi geliştirmemize yardımcı oldukları için 2018 yılında Edinburgh'da düzenlenen Just Transitions Initiative konferansının (<https://www.thejusttransition.com/about> tüm ortak organizatörlerine, katılımcılarına ve sponsorlarına teşekkür ederiz Ruth Kruger'e de çalışmalarımızı okuduğu ve bu makalenin ilk taslakları hakkında faydalı yorumlar yaptığı için teşekkür ederiz. Son olarak, anlayışlı yorumlarda bulunan anonim hakemlere çok teşekkür ederiz. Fon sağlayıcılar açısından, ESRC (ES/I001425/1) ve EPSRC (EP/I035390/1) ve UKERC'ye (<http://www.ukerc.ac.uk/news/whole-systems-networking-fund-project-announcement.html>) bu alandaki çalışmalarımızın gelişimini destekledikleri için teşekkür ederiz.

Referanslar

- Abraham, J., 2017. Madenciler için adil geçişler: Ruhr'da emek çevreciliği ve Appalachian Kömür Sahaları. *New Political Sci.* 39, 218.
- Acey, C., 2016. Nijer Deltası'ndaki kötlükleri yönetmek: Çok yeni bir yaklaşım paydaşlı yönetime sesi ve sürdürülebilirliği artırabilir mi? *Landsc. Urban Plan.* 154, 102-114.
- Acuna, R., 2015. Maden çıkarma yönetişiminin siyaseti: yerli halklar ve sosyo- çevresel çatışmalar. *Extr. Ind. Soc.* 2, 85-92.
- Agyeman, J., 2014. Küresel çevresel adalet mi yoksa Le droit au monde mu? *Geoforum* 54, 236-238.
- Agyeman, J., Bullard, R.D., Evans, B., 2002. Bağlantıyı keşfetmek: sus-bir araya getirmek. *tainability, çevresel adalet ve eşitliği Space Polity* 6, 77-90.
- Altintiz, G., Busser, E., 2014. Adil geçiş politikaları için ticaret anlaşmalarından çıkarılacak dersler- lices. *Int. J. Labour Res.* 6, 269.
- Ambrey, C., Byrne, J., Matthews, T., ve , 2017. Cultivating climate justice: green in-in frastructure and suburban disadvantage Australia. *Appl. Geogr.* 89, 52-60.
- Anand, R., 2016. Uluslararası Çevresel Adalet: Kuzey-Güney Boyutu. Routledge, Abingdon, Oxon.
- Archer, D., Dodman, D., 2015. Kapasite geliştirmeyi kritik hale getirmek: güç ve adalet

- Endonezya ve Tayland'da kentsel iklim direncin oluşturulması. *Kentsel İklim*. 14, 68-78.
- Bailey, I., 2017. İklim adaletini mekânsallaştırmak: adalet talepleri ve karbon fiyatlandırması Avustralya'da tartışmaları. *Ann. Am. Assoc. Geogr.* 107, 1128-1143.
- Banerjee, D., 2018. Conceptualizing Environmental Justice: plural Frames and Global. *Land Between the Rivers, Kentucky'de Hak Talepleri* Lexington Books, Lanham.
- Baptiste, A.K., Rhiney, K., 2016. İklim adaleti ve Karayipler: bir giriş. *Geoforum* 73, 17-21.
- Barrett, S., 2013. Yerel düzeyde iklim adaleti? Adaptasyon finansmanı ve kırılancık yeniden duction. *Glob. Environ. Change* 23, 1819-1829.
- Bernstein, A.R., 2016. İklim politikasında adalet yok mu? Broome, Posner, Weisbach ve'a karşı. *Gardiner Midwest Stud. Philos.* 40, 172.
- BNEF, 2016. **Yeni Enerji Görünümü: Değişen Dünyaya Güç Vermek.** Londra.
- Bouzarovski, S., Herrero, S.-T., Petrova, S., 2017. enerji kırılancığı eğilimleri ve faktörleriMacaristan'da . *Energie Soz. Ungleichheit* 455.
- Bouzarovski, S., Herrero, S., 2016. Adaletsizlik coğrafyaları: belirleyicileriPolonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan'da enerji yoksulluğunun sosyo-mekânsal. *Post Communist Econ.* 29, 27-50.
- Bouzarovski, S., Simcock, N., 2017. Enerji adaletini mekânsallaştırmak. *Enerji Politikası*.
- BP, 2017. **Enerji Görünümü: 2017** baskısı. Londra.
- Brief C., 2017. Altı grafik Birleşik Krallık'ın düşük karbonlu enerji konusundaki ilerlemesinin yavaşladığını gösteriyor. Şu adresten erişilebilir: < <https://www.carbonbrief.org/six-charts-show-ukprogress-on-low-carbon-energy-slowness> > .
- Bulkeley, H., Edwards, G.A.S., Fuller, S., 2014. Şehirde iklim adaletine karşı çıkmak: kentsel iklim değişikliği deneylerinde politika ve pratiğin incelenmesi. *Küresel. Environ. Change* 25, 31-40.
- Bullard, R., 1996. Çevresel Adalet: atık tesislerinin yerleştirilmesinden daha fazlası. *Soc. Sci. Q.* 493.
- Bullard, R., 2003. 21'inci yüzyılda çevresel ırkçılıkla yüzleşme. *Race, Poverty Environ.* 49.
- Bullard, R., Wright, B., 2009. Kasırga'ndan sonra ırk, yer ve çevresel adaletKatrina : New Orleans ve Körfez Kıyısı'nı geri alma, yeniden inşa etme ve canlandırma mücadeleleri. Westview Press, Boulder, CO (2009).
- CAFOD, 2017. **Gelişmekte Olan Ülkelerde Enerji için Birleşik Krallık Desteği. Şu adresten ulaşılabilir:** <<https://cafod.org.uk/content/download/27353/269740/version/2/file/Policy%20briefing%20UK%20Support%20for%20Energy%20in%20Developing%20Countries%20Oct202015.pdf>> .
- Caney, S., 2010. İklim değişikliği ve avantajlıların görevleri. *Kritik. Rev. Int. Soc. Political Philos.* 13.
- Carruthers, D., 2007. ABD-Meksika çevresel adalet ve enerji politikalarısınırında . *Environ. Polit.* 16, 394-413.
- Cauvain, J., Bouzarovski, S., 2016. Çoklu kullanımlı konutlarda enerji kırılancığı: bir politikanın unuttuğu sorun. *People, Place Policy Online* 10, 88.
- Childs, J., 2014. 'Yeryüzünün suçlularından' çevrenin koruyucularına': sosyalAdil Ticaret altınının ve çevresel adaleti. *Geoforum* 57, 129-137.
- Clough, E., Bell, D., 2016. Sadece fracking:dağıtıcı bir çevresel adalet analizi. *Pennsylvania, ABD'deki konvansiyonel olmayan gaz gelişiminin Environ. Res. Lett.* 11.
- Cotton, M., Rattle, I., Van Alstine, J., 2014. Birleşik Krallık'ta kaya gazı politikası: bir tartışmacı söylem analizi. *Enerji Politikası* 73, 427-438.
- Crowe, J., Silva, T., Ceresola, R.G., ve diğerleri, 2015. kamuoyu algıları algılarındaki farklılıklarHidrolik kırılma ve şeyl gelişimi konusunda ve liderlerin . *Sociol. Perspect.* 58, 441-463.
- Curran, D., 2018. Çevresel adalet risk sınıfıyla buluşuyor:ilişkisel dağılımı. çevresel kötülerin Antipode 50, 298-318.
- Damgaard, C., McCauley, D., Long, J., 2018. enerji adaleti üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesiNepal'de biyoenerji gelişiminin . *Enerji Sürdürülebilirliği. Soc.* 7, 1-16.
- Doorey, D.J., 2017. Adil geçişler yasası: İklim değişikliği konusunda iş hukukunu devreye sokmak. *J. Environ. Law Pract.* 30, 201-239 (11817534).
- Dorsey, J.W., 2009. Onarıcı çevresel adalet: değerlendirilmesiPetersburg, Florida'daki , Yeniden Canlandırma ve toplumsal ekonomik kalkınmanın .Brownfield girişimleri *Environ. Justice* 2, 69 (19394071).
- EIA, 2017. **Yıllık Enerji Görünümü 2017: 2050'ye kadar olan projeksiyonlarla birlikte.** Washington.
- Evans, B., Bullard, R.D., Agyeman, J., 2003. Adil Sürdürülebilirlikler: Sürdürülebilir Kalkınma Eşitsiz Dünya. Routledge, Londra.
- Evans, G., Phelan, L., 2016. Karbon sonrası topluma geçiş: çevreselbirbirine bağlamak adalet ve adil geçiş söylemlerini . *Enerji Politikası* 99, 329-339.
- Faiella, I., Lavecchia, L., 2015. İtalya'da enerji yoksulluğu. *Polit. Econ.* 31, 27-76.
- Fawcett, T., Mayne, R., Fawcett, T., ve diğerleri, 2017. İklim adaleti ve enerji:uygulanması. uluslararası ilkerlerinin Birleşik Krallık konut enerji politikasına *Local Environ.* 22, 393-409.
- Figueres, C., Schelinhuber, H., Whiteman, G., ve diğerleri, 2017. korumak için üç yıl iklimimizi. *Nature* 546, 593-595.
- Finley-Brook, M., Holloman, E., 2016. Enerji adaletinin güçlendirilmesi. *Int. J. Environ. Res. Halk Sağlığı* 13.
- Firestone, J., Kempton, W., Lilley, M.B., ve diğerleri, 2012. Açık deniz rüzgar halk tarafından kabulüenerjisinin : Sürecin algılanan adaleti önemli mi? *J. Environ. Plan. Manag.* 55, 1387-1402.
- Fisher, S., 2015. İklim adaletinin ortaya çıkan coğrafyaları. *Geogr. J.* 181, 73-82.
- Forbes, B.C., Stammers, J., Kumpula, T., ve , 2009. Yamal-Neenets yüksek esnekliksosyal-ekolojik sisteminde , Batı Sibirya Arktik Bölgesi, Rusya. *Proc. Natl. Acad. Sci. USA* 106, 22041-22048.
- Forsyth, T., 2014. İklim adaleti sadece buz değildir. *Geoforum* 54, 230-232.
- Fox, C.A., Magilligan, F.J., Sneddon, C.S., 2016. "Barajı öldürürsen, bir öldürmüş olursunbenim ". Barajın kaldırılması ve nehir restorasyonunun çevresel politikaları. *Geoforum* 70, 93-104.
- Fraser, N., 2008. **Adalet Terazisi.** Polity Press, Cambridge, Fraser, N., 2014. **Justice Interruptus.** Routledge, Londra.
- Fuller, S., 2017. Şehirde iklim sorumluluğunun yapılandırılması: karbon ayak izleri ve Hong Kong'da iklim adaleti. *Alan* 49, 519-525.
- Gearty, C., 2014. Mary Robinsonbaşkanı Mary Robinson ile bir röportaj vakfı - iklim adaleti. *J. Hum. Rights Environ.* 5, 18.
- Gellers, J.C., Jeffords, C., 2018. Çevresel demokrasiye doğru mu? Prosedürel environmental rights and environmental justice. *Küresel. Çevre. Polit.* 18, 99-121.
- Gibbs, M., 2009. Yerliönelik tarihsel adaletsizlikleri çözmek için onarıcı adaletin kullanılması. halklarına *Contemp. Justice Rev.* 12, 45-57.
- Godden, L., Tehan, M., 2016. REDD+: iklim adaleti ve yerli ve yerel toplulukların climate iklimin bozulduğu bir çağda hakları munity rights in an era of disruption. *J. Energy Nat. Resour. Hukuk* 34, 95.
- Gowda, M., Easterling, D., 2000. Gönüllü yerleşim ve eşitlik: MRS tesisi deneyimiAmerika yerlilerinde . *Risk Anal.* 20, 917-929.
- GP, 2015. **Enerji Revizyonu: Sürdürülebilir Bir Dünya Enerji Görünümü 2015.** Almanya. Guardian
- T., 2016. 2016'da şimdiye kadar yedi iklim rekoru kırıldı. Şu adresten erişilebilir: <<https://www.theguardian.com/environment/2016/jun/17/seven-climate-records-set-so-far-in-2016>> .
- Hamilton, M., 2015. Onarıcı adalet faaliyet emirleri: onarıcı adaletin iletilmesi-çevre ve planlama hukuku bağlamında müdahale? *Çevre. Plan. Law J.* 32, 548-561.
- Harrison, J.L., 2014. Neoliberal çevresel adalet: ilişkin ana akım adalet fikirleriAmerika Birleşik Devletleri'nde tarım ilaçlarına siyasi çatışmalarda . *Environ. Polit.* 23, 650-669.
- Healy, N., Barry, J., 2017. Enerji adaleti ve enerji sistemi geçişlerinin siyasallaştırılması: fosil yakıtların elden çıkarılması ve "adil bir geçiş". *Enerji Politikası* 108, 451-459.
- Heffron, R.J., McCauley, D., 2014. Enerji yoluyla sürdürülebilir tedarik zincirlerine ulaşmak adalet. *Appl. Energy* 123, 435-437.
- Heffron, R.J., McCauley, D., 2017. Disiplinler arası enerji adaleti kavramı. *Enerji Politikası* 105, 658-667.
- Heffron, R.J., McCauley, D., 2018. 'Adil Geçiş' nedir? *Geoforum* 88, 74-77.
- Heffron, R.J., McCauley, D., Sovacool, B.K., 2015. Toplumun enerji ikilemini çözmek enerji adaleti metriği aracılığıyla. *Enerji Politikası* 87, 168-176.
- Hernandez, D., 2015. Enerji sürekliliği boyunca fedakarlık: enerji adaleti için bir çağrı. *Environ. Adalat* 8, 151-156.
- Hess, D.J., 2016. Niş-rejim siyasetiçatışmalarının:nde dağıtılmış güneş enerjisi. *Amerika Birleşik Devletleri' Çevre. Yenilik. Soc. Transit.* 19, 42-50.
- Higginbotham, N., Freeman, S., Connor, L., ve diğerleri, 2010. çevresel adaletsizlik ve hava Kömürden kirliliğiçatışmaların topluluklarda , Hunter Vadisi, Avustralya. *Health Place* 16, 259-266.
- Holfield, R.B., Chakraborty, J., Walker, G.P., 2018. **The Routledge Handbook of Environmental Justice.** Routledge, Londra.
- Horney, J.A., Casillas, G.A., Baker, E., ve diğerleri, 2018. konut kirliliğinin karşılaştırılmasıHarvey Kasırgası öncesi ve sonrasında Houston'daki bir çevresel adalet mahallesindeki . *PLoS One* 13, 1-16.
- Hricko, A., Rowland, G., Eckel, S., ve diğerleri, 2014. Küresel ticaret, yerel etkiler: 'dan derslerKaliforniyayaşayanlar için sağlık etkileri ve çevresel adalet kaygıları üzerine yük yakınında . *Int. J. Environ. Res. Public Health* 11, 1914-1941.
- IEA, 2016. **Dünya Enerji İstatistikleri 2016.** Paris, 1-786.
- IRENA, 2016. **Remap: Yenilenebilir enerji geleceği için bir yol haritası.** Abu Dabi.
- Kohli, K., Menon, M., 2016. İkna Taktikleri: birüzlerine çevresel müzakereler. Kıyı Hindistan'da şirket kömür projesi *Enerji Politikası* 99, 270-276.
- Kortetmaki, T., 2016. İklim adaletinin yeniden çerçevelenmesi: adil iklim üç boyutlu bir bakış.müzakerelerine *Ethics, Policy Environ.* 19, 320-334.
- Kubanza, N.S., Simatele, D., Das, D.K., 2017. Bazıları mutlu, diğerleri üzgün: araştırılmasıKongo of Congo. *Local Environ.* 22, 595-620Demokratik Cumhuriyeti, Kinshasa'da katı atık yönetiminde çevresel adaletin .
- Lappe-Osthege, T., Andreas, J.-J., 2017. Enerji adaleti ve mirasçatışmanın : değerlendirme Kosova C termik santral projesini söyleyin. *Enerji Politikası*.
- Laurian, L., 2008. Fransa'da çevresel adaletsizlik. *J. Environ. Plan. Manag.* 51, 55-79. Liljenfeldt, J., Pettersson, Ö., 2017. İsveç rüzgar enerjisi gelişiminde dağıtımsal adalet. opment - An odds ratio analysis of windmill localization and local residents' socio- economic characteristics. *Enerji Politikası* 105, 648-657.
- Lim, B.I., Kim, S.R., Kim, S.T., 2015. Enerji fiyat artışının enerji yoksulluğu üzerindeki etkisiKore'deki . *Indian J. Sci. Technol.* 8, 790-796.
- Liu, L., Liu, J., Zhang, Z., 2014. Çevresel adalet ve sürdürülebilirlik etki değerlendirmesi: etnik çözüm arayışı. İç kömür madencililiğinin neden olduğu Moğolistan, Çin'deSürdürülebilirlik 6, 8756-8774çatışmalarla.
- Loo, T., 2007. Barış bozmak:çevresel değişim ve adalet ölçekleri kuzey nehrinde . *Çevre. Hist.* 12, 895-919.
- Marques, S., Lima, M., Moreira, S., ve diğerleri, 2015. Bir güçlendirici olarak yerel kimlik: prosedürel adalet, yerel kimlik ve yeni baraj projelerine yönelik tutumlar. *J. Environ. Psychol.* 44, 63-73.
- Mathur, V.N., Afonias, S., Paavola, J., ve diğerleri, 2014. Ev sahibi topluluklarınilgili deneyimleri karbon piyasası projeleriyle : çok düzeyli iklim adaletine doğru. *İklim. Politika* 14, 42-62.
- Mayne, R., Fawcett, T., Hyams, K., 2017. İklim adaleti ve enerji: uluslararası uygulanması.ilkerlerinin Birleşik Krallık konut enerji politikasına *Local Environ.* 22, 393-409.
- McAtinden, A.-M., 2011. 'Adaleti ' : çağında onarıcı adalet için zorluklarcezya dayalı düzeltmeler . *Contemp. Justice Rev.* 14, 383-406.
- McCauley, D., 2009. Enerji israfı mı? Fransa'da atıktan enerji üretim tesislerine karşı kampanyalar. *Çevre. Polit.* 18, 917-938.
- McCauley, D., 2013. Protesto, politika ve ürün: genetiği karşıtı bir kaynak açıklaması.değiştirilmiş organizma aktivizminin *Local Environ.* 20, 34-49.
- McCauley, D., 2018a. Alternatif enerji kaynakları ve enerji adaleti: nükleer, hidro ve rüzgar. İçinde: McCauley, D. (Ed.), **Enerji Adaleti.** Springer, Basingstoke, s. 51-74.
- McCauley, D., 2018b. Enerji adaleti yol haritası - altı temel husus. İçinde: McCauley, D. (Ed.), **Enerji Adaleti.** Springer, s. 75-103.
- McCauley, D., 2018c. Enerji Adaleti: güvenlik, yoksulluk üçlemine yeniden dengelemekve iklim değişikliği . Palgrave, Basingstoke.

- McCauley, D., 2018d. Küresel Enerji Adaleti: Enerji Eşitsizlik Sistemleriyle Mücadele. Üretimi ve Tüketiminde İçinde: McCauley, D. (Ed.), Enerji Adaleti. Springer, s. 1-26.
- McCauley, D., Heffron, R., Holmes, R., ve , 2017. Enerji Adaleti: yeni bir çerçeve kutupluluğun enerji altyapısı gelişimi bağlamında incelenmesi. İçinde: Kelman, I. (Ed.), Arktiklik: Kuzeyden Gelen Güç ve Ses. UCL Press, Londra, s. 77-88.
- McCauley, D., Heffron, R., Pavlenko, M., ve , 2016. Kuzey Kutbu'nda enerji adaleti: im- Kuzey Kutbu'nda enerji altyapısının geliştirilmesi için öneriler. Energy Res. Soc. Sci. 16, 141-146.
- McCauley, D., Heffron, R., Stephan, H., ve , 2013. Enerji adaletinin ileri letilmesi: üçlü ilkeler bütünlüğü. Int. Energy Law Rev. 3, 107-111.
- McKendry, C., 2016. Şehirler ve çok sektörlü iklim adaleti sorunu: Chicago, Birmingham ve Vancouver'da iklim yönetişi ve sosyal eşitlik. Local Environ. 21, 1354-1371.
- McKenzie, L.M., Allshouse, W.B., Burke, T., ve , 2016. Nüfus büyüklüğü, büyüme ve Colorado'da petrol ve gaz kuyularının yakınında çevresel adalet. Çevre Bil. Sci. Technol. 50, 11471-11480.
- Meyer, L.H., Sanklecha, P., 2017. İklim Adaleti ve Tarihsel Emisyonlar. Cambridge University Press, Cambridge, Birleşik Krallık.
- Middlemiss, L., Gillard, R., 2015. Aşağıdan yukarıya yakıt yoksulluğu: karakterize yakıt yoksullarının yaşadıkları deneyimler aracılığıyla hane halkı enerji kırılganlığının edilmesi. Energy Res. Soc. Sci. 6, 146-154.
- Mihr, A., 2017. İklim Adaleti, Göç ve İnsan Hakları. Taylor and Francis, Basingstoke.
- Nussbaum, M.C., 2011. Yetenekler Yaratmak. Harvard Üniversitesi Yayınları, Cambridge, Mass.
- Olawuyi, D.S., 2016. İklim adaleti ve kurumsal sorumluluk: iklim insan haklarını almak. eylemleri ve projelerinde ciddiye J. Energy Nat. Resour. Hukuk 34, 27-44.
- Patterson, J., Smith, J., 2016. Toplumsal dayanıklılık için çevresel adalet girişimleri: ekoköyler, adil geçişler ve insan hakları şehirleri. Taylor and Francis, Basingstoke.
- Pfeffer, N., Wen, F.H., Ikhrata, H.M., ve diğerleri, 2002. çevresel adalet Trans-portasyon planlama sürecinde - Güney Kaliforniya perspektifi. Sürdürülebilirlik. Environ. Concerns Transp. 2002, 36-43.
- Posner, E., Sunstein, C., 2008. İklim değişikliği adaleti. Georget. Law J. 96, 1565-1612.
- Rasch, Elisabet D., Köhne, M., 2017. sürecinde enerji adaleti pratikleri ve tahayyülleri Geçiş . Noordoostpolder, Hollanda üzerine bir vaka çalışması. Enerji Politikası 97, 549-558.
- Reames, T., 2016. Enerji adaletini hedeflemek: mekansal, ırksal/etnik ve araştırılmasıkentsel konut ısıtma enerjisi verimliliğinde sosyo-ekonomik eşitsizliklerin . Enerji Politikası 97, 549-558.
- Reese, G., Jacob, L., 2015. Çevresel adalet ve çevre yanlısı ilkelerle eylem : ahlaki öfke ve eylem sorumluluğuna ilişkin iki aşamalı bir süreç modeli. Çevre Bil. Sci. Policy 51, 88-94.
- REV, 2018. Enerji vizyonunda reform: tüm New Yorklular için temiz, daha esnek ve uygun fiyatlı bir enerji sistemi oluşturmak. Şu adresten ulaşılabilir: <<https://rev.ny.gov/>> .
- Rist, G., 2016. Kalkınmanın Tarihi: Batılı Kökenlerden Küresel İnanca. Zed Publishers, Londra.
- Rodríguez-Labajos, B., Özkaynak, B., 2017. merceğinden çevresel adalet Madencilik çatışmaları . Geoforum 84, 245.
- Schlosberg, D., 2007. Çevresel Adaleti Tanımlamak: Teoriler, Hareketler ve Doğa. İçinde: Schlosberg, D. (Ed.), Çevresel Adalet ve Küresel Hareketler. Oxford University Press, Oxford.
- Schlosberg, D., 2013. Çevresel adaletin teorileştirilmesi: bir dis-genişleyen alanı. dersinin Environ. Polit. 22, 37-55.
- Schlosberg, D., 2017. İklim adaleti ve afet hukuku. Environ. Polit. 26, 1162-1164.
- Schlosberg, D., Collins, L.B., 2014. Çevresel adaletten iklim : iklim değişikliği çevresel adaletineve adalet söylemi. Wile Interdiscip. Rev. - Clim. Change 5, 359-374.
- Sen, A., 2011. Adalet Fikri. Harvard Üniversitesi Yayınları, Harvard.
- Sharma-Wallace, L., 2016. Eleştirel inceleme: çevresel adaletine doğru. Kır-kent arayüzünün Geoforum 77, 174-177.
- Shaw, C., 2016. İklim adaleti tartışmalarında hakların, risklerin ve sorumlulukların rolü. Int. J. Clim. Değişim Stratejileri. Manag. 8, 505-517.
- Shove, E., 2010. ABC'nin Ötesinde: İklim Değişikliği Politikası ve Sosyal Değişim Teorileri. Çevre. Plan. A 42, 1273-1285.
- Sidortsov, R., Sovacool, B., 2015. Soğukta bırakılmak: enerji adaleti ve Arktik enerji araştırması. J. Environ. Stud. Sci. 5, 302-307.
- Simcock, N., 2016. Prosedürel adalet ve topluluk rüzgar enerjisi uygulanmasıprojelerinin : Güney Yorkshire, Birleşik Krallık'tan bir vaka çalışması. Arazi Kullanım Politikası 59, 467-477.
- Skillington, T., 2017. İklim Adaleti ve İnsan Hakları. Palgrave Macmillan, New York, NY, ABD.
- Stern, P.C., Janda, K.B., Brown, M.A., ve , 2016. azaltılması için fırsatlar içgörülerHane halkları ve kuruluşlar tarafından fosil yakıt tüketiminin ve . Nat. Enerji 1, 16043.
- Stevie, D., Felli, R., 2015. Küresel işçi sendikaları ve yeşil ekonomiye adil geçiş. Int. Çevre. Anlaşmaları: Polit., Law Econ. 15, 29-43.
- Thorp, T.M., 2014. İklim Adaleti: Gelecek İçin Bir Ses. Palgrave Macmillan, Basingstoke.
- Tomain, J., 2017. Temiz Güç Politikaları: Enerjinin Demokratikleşmesi. Cambridge University Press, Cambridge.
- Verbitsky, J., 2014. Adil geçişler ve tartışmalı bir alan: Antarktika ve Küresel Güney. Polar J. 4, 319.
- Walker, G., 2009. Dağıtım ve yakınlığın ötesinde: çoklu keşfetmekçevresel adaletin . Antipode 41, 614-636.
- Walker, G., 2012. Çevresel adalet: kavramlar, kanıtlar ve politika. Routledge, Londra, s. 2012.
- Walker, G., Day, R., 2012. Adaletsizlik olarak yakıt yoksulluğu: dağıtım, tanınma bütünleştirilmesiuygun fiyatlı ısınma mücadelesinde ve prosedürün . Enerji Politikası 49, 69-75.
- Walker, G., Simcock, N., Day, R., 2016. gerekli enerji kullanımı ve asgari standardıBirleşik Krallık'ta yaşam : Enerji adaleti mi yoksa artan beklentiler mi? Energy Res. Social. Sci. 18, 129-138.
- Dünya Bankası, 2017a. CO₂ emisyonları (kişi başına metrik ton) | Veri. Dünya Bankası, Washington. DB, 2017b. Toplam sera gazı emisyonları (kt CO₂ eşdeğeri) | Veriler. Dünya Bankası, Washington.
- WEC, 2016. Dünya Enerji Senaryoları: Büyük Geçiş. Londra.
- Welton, S., 2018. Enerji demokrasisi için çabalamak. Mich. Law Rev. 116, 581-644.
- Welton, S., Biasutti, M., Gerrard, M.B., 2015. bir nın geliştirilmesinde yasal ve bilimsel dürüstlük "arazi bozulumundan etkilenmeyen dünya ". Columbia J. Environ. Hukuk 40, 39.
- Yenneti, K., Day, R., 2015. Güneş enerjisinin uygulanmasında prosedürel (olmayan) adalet: güneş Charanaka parkı örneği, Gujarat, Hindistan. Enerji Politikası 86, 664-673.